

KRONIEK

het zoo „gewone” meisje Irma, dat toch zulk een eigen gestalte heeft gekregen (overtuigender dan de Spaansche minnares en wat met haar samenhangt) en vooral Mans en Dolfken, het ongelijksoortige, lachwekkende paar, in wie wij het zuiver menselijke zoo stralend zien doorbreken. Deze overwinning van het menselijke op het toch zoo nadrukkelijk humoristische aspect is hier wel een van de opmerkelijkste verrichtingen van Walschap's bizonder talent. Het verhaal van deze levens, in hun verbondenheid met dat eene centrale leven, wordt ons gedaan in een rustige snelheid, die nooit zichzelf overspant en waaronder de diepte der bedding voelbaar blijft. Geen overbodigheid stoort in deze bondige wijze van vertellen, nochtans vol karakteristiek détail, waarin de groote lijn niet teloor gaat en waarin een enkele gedrongen zin, als een verhelderende synthese, het meest wezenlijke openbaart: „Kort duurt bloeds hoogtij, daarna jammert de vrouw” (115), of elders: „Zij heeft hem liefgehad, daarna gehaat en dat was ook nog liefhebben” (198). Het is een wijze van vertellen, die in schijnbare luchtigheid telkens raakt aan de aderen van het leven, die een sfeer van koelheid om zich heeft door den afstand, dien de schrijver scheidt tusschen zichzelf en zijn onderwerp — soms door het gebruik van het onpersoonlijke „men”, waardoor het geval geobjectiveerd wordt — maar die voortdurend wordt doorspeeld door een uit des schrijvers kijk op mensch en ding spontaan opgewelden humor, een zachte ironie, een laconiek sarcasme, en waarin de lezer het warme doorbreken van het gevoel ervaart.

Marie Schmitz

Dr K. Fokkema en Dr J. van Ham, *De Kunst van Lezen* (Wolters 1939).

Terugdenkend aan mijn eigen Burger-schooltijd, kom ik altijd weer tot dezelfde conclusie: de vraag of men goed litteratuuronderwijs zal krijgen, hangt voor driekwart af van den leeraar. Natuurlijk is ook het leerplan, grootendeels bepaald door examen-eischen en de pædagogische stroomingen van den tijd, van belang, maar als de leeraar een man is met gevoel en begrip voor litteratuur, die bovendien goed kan lezen, is m.i. de voornaamste voorwaarde vervuld om in het daarvoor ontvankelijk deel van de jeugd de liefde voor litteratuur te wekken of te versterken. De boeken die daarbij worden gebruikt zijn m.i. van minder belang.

Inmiddels is het natuurlijk wel van betekenis welke teksten de leerling krijgt voorgelegd. Naar mijn meening moeten die van den eersten rang en zooveel mogelijk hedendaagsch zijn. Men moet niet beginnen met jonge menschen teksten te lezen te geven waarvan de gevoelens, de tijd en de taal hun vreemd zijn. Pas als de liefde voor litteratuur eenmaal is gewekt, is een leerling bereid door die korst heen te bijten. Wat de samenstellers van *De Kunst van Lezen* hier bijeen hebben gebracht, lijkt mij voor het beoogde doel uitermate geschikt. De bundel is uit drie afdeelingen samengesteld, en geeft in de eerste een aantal critische beschouwingen, gevolgd door een gedeelte uit het besproken werk, met dien verstande dat men soms over hetzelfde gedicht of stuk proza critische beschouwingen van verschillende schrijvers aantreft. De tweede afdeeling geeft vertalingen en beschouwingen over vertalingen, de derde een aantal gedichten over eenzelfde of althans